

Andrej Rubljov (1360-1438):
Szent háromság (1430 körül)

A szobrászat csak díszítőszobrászat formájában volt jelen, ilyenek a szarkofágok domborművei vagy az oszlopfelek, mert a szobrok faragása tiltott bálványimádásnak számított.

A táblaképfestészet jellegzetes műfaja az ikonfestészet (táblára festett szentábrázolások). Merev, szemantikus alakokat ábrázolnak arany- vagy fémlenéz háttérrel, néha drágakő díszítéssel. A képek szerkesztet az egyház és a mintakönyvekben rögzített hagyományok szabták meg. Csak nagy művészek tudtak és mertek érzelmeket lopni az arcokra, mint például Andrej Rubljov, XIV. századi orosz festő.

A textil- és könyvművészet fellendülése mellett az ötvösművészet sajátosan bizánci technikával gazdagította a világ kincsárát: ez volt a rekeszszomán. A díszítendő alapra a minta szerint fémzsalagokat forrasztottak, és az így keletkezett rekeszeket zománcsal töltötték ki.

Viselet

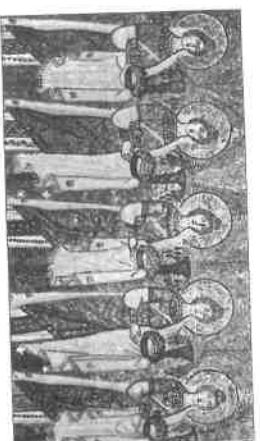
Az antik kultúra mereven alkalmazott klasszikus öltözködési szabályai, a keresztény szellemiség és a keleti világ mesés színessége ötvöződik öltözékekben. Megkülönböztetünk polgári, világi és vallási viseleteket.

Alapanyagok

Len-, kender- és pamutvászon, selyem, brokát, damaszt és atlasz voltak a kedvelt anyagok. Fényes, keresztiszemes keleti motívumokból álló selyem- és fémzészás beszövés, hímzések, valamint gyöngy-, üveg- és drágakő rátétek díszítették az anyagok felületét.

Női viselet

Az öltözetek alapja a római hagyományok szerinti tunika, de jóval zártabb formában viselték. Az alsó tunika (tunica talarsis) zárt nyakú, szűk, hosszú ujjú, láblejtig érő ruha, amely fölött egy bő, rövid ujjú, tértől a bokáig érő, változatos hosszúságú felső tunikát, a dalmatikat viseltek. A kör (félkör) szabású palást, az anyag gazdag és nehéz díszítése miatt, nem római eleganciát, hanem merev elkéledtséget sugárzott.

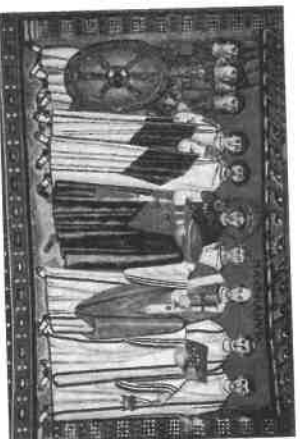
Mozzafritz festménye a rovenai San Apollinare Nuovo bazilikából

A mártírnők tunikát és dalmatikat viselnek

Theodóra császárnő és kísérete

(546-548. San Vitale templom, Ravenna)
A császárnő szegélydíszes tunika fölött palástot. A szeptimurci mint ékszerrel díszíti tunikáját. A mellére alós nő köpenye alatt dalmatikat visel. A másik oldalán alós férfi köpenyén tablion látható

Justinianus császár és kísérete

(546-548. San Vitale templom, Ravenna)

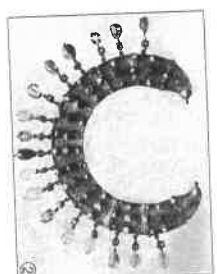
A császár rövid, szegélydíszes tunikáján fölött palástot visel, tablionnal.

A kíséret tagjainak ruhái valódi hímzettek, a köpenyeken tablion látható. Maximianus püspök tunikáján fölött casulát és palliumot visel

Férfi viselet

A polgári, világi és vallási viseletek mindegyikének alapja a tunika, amely a társadalmi helyzet szerint hosszú vagy térdig érő volt.

A polgári viseletben keleti hatásra a tunikához szűk hosszúnadrágot is viseltek. Az uralkodói díszruhák gazdagon díszített, pompás darabja a palást, egy félkör alakú köpeny, amelyet egyik vállon hangszlyos ékszerrel rögzítettek. A négyzet alakú díszítés, a tablion magas tiszttség jelzésére szolgált.

1. Bizánci papi öltözet - dalmatika, pallium és casula - látható a XII. sz.-i mozaikon (Prademo)
2. Ékszerrel díszített tunika, drágakövekkel és gyöngyökkel (Berlin)

A papi öltözetek fontos eleme a dalmatikán kívüli a pallium (Y formájú díszes szalag) és a római praenatiból (útiköpeny) kialakult casula.

Hajviselet, fejfedők

A férfiak hajadonfótt jártak, a nők rendezett, hosszú hajukon fátlyat, hajhálokat viseltek.

Kiegészítők

A lábbeli viseletét is rang szerint szabályozták. A díszes, bőrszínű gyöngyökkel és drágakövekkel hímzés cipőből a borsarukon át a magas tűzős cipőig sokfélet hordtak.

Nemesfémekből, drágakövekkel, gyöngyökkel, filigrán- és zománctechnikával készült korona, diadém, ékszerrel, karperecek, gyűrűk és brossok hirdették a hatalom gazdagságát.

3.2. A honfoglalás kori magyar művészet és viselet

„Az egy nyelvű és egyszóksú ország erőltén és romlándó”
Szent István király

A népvándorlás során sokféle nép eltérő kultúrája, az addig szabad törzsek letelepedéssel járó nehézségei határozták meg az új államok változó határait. Germán törzsek, hunok és avarok írták át Nyugat-Európa addigi történetét. Nagy Karoly frank uralkodó 800-ban felvette a római császári címet. Uralkodása mellett a tudományok és művészetek pártolása jellemezte (Karoling művészet, aacheni császári palota, kolostori iskolák).

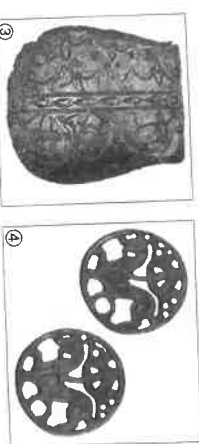
Társadalom és gazdaság

896 a magyar honfoglalás éve. A magyarság a meghódolt népcsoportokat befogadta. Törzsi és nemzeti arisztokrácia uralkodott a szolgáló népeken. A halászó-vadászó, lövénytűző magyarokból földet is művelő, kézművességgel foglalkozó nép vált. A nagyfejedelmet főméltóságok, törzsfők és nemzetiégek követték a rangsorban.

A Szent István kori társadalomban a hatalmat a várak és udvarházak népei felett a király, a hercegek és egyházi főméltóságok gyakorolták a megyék ispánjai és a fegyveres szervezet segítségével.

Ötvösművészet és építészet

A magyarság korai művészetének jellegzetességét mutatják a fémművesség ránk maradt leletei. Tarsoly-lamezek, szíjégek, ruha- és varkocsdíszítő korongok

3. Az epertjeskei tarsoly-lamez (X. sz., Nyíregyháza)
4. Hajlászti korongok Nyírácsádól és Hencidától